

НЕЗАКОННАТА МИГРАЦИЯ – ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ

Веселина Р. Иванова

ILLEGAL MIGRATION - IMPACT ON NATIONAL SECURITY

Veselina R. Ivanova

ABSTRACT: The article describes the impact of migration on the national security of Bulgaria. An analysis of the risks and threats related to the quantitative and qualitative parameters of illegal migration is made and various options, measures and means for its effective counteraction are considered. Illegal migration is a priority in the policies of all Member States and they work together to tackle illegal migrants. There will definitely be waves of migrants in the future until the conflict zone that gives rise to migration is controlled. Efforts must be made to end the military conflicts that are causing the waves of migration and to make targeted efforts to integrate immigrants into European civilization.

KEYWORDS: migration, national security, illegal migration

Изследването е финансирано по проект "Традиции и иновации в предоставянето на социална услуга" № РД-08-157/05.02.2020 г. от бюджетната субсидия на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

ORCID ID: 0000-0003-0367-3967

През последните години обект на непрекъснато обсъждане и обществено мнение са проблемите с миграцията и сигурността. Темата е изключително актуална и е породена от променящата се динамика в отношения в социалната среда и влиянието на социалните фактори върху начина на живот в страната ни в условия на социална, икономическа и демографска криза, а също така и непрекъснат миграционен поток.

Проблемите на миграцията са предмет на множество дебати в национален и световен мащаб, което обуславя актуалността на темата. Миграцията е сложен обществен процес, засягащ различни страни на социалния и икономически живот.

Терминът „миграция“ е движението на хората далеч от обичайното им място на пребиваване през международна граница или в рамките на държавите членки [13, с. 137].

Миграцията е глобален феномен, който, чрез прилагането на добре работещи механизми за управление на миграционните процеси, може да окаже положително влияние за развитието на икономиката на Европейския съюз, като същевременно се прилагат механизми, регулиращи рисковете свързани със сигурността на територията на общото европейско пространство. Република България като външна граница на Европейския съюз работи за изпълнението на дългосрочна, единна и ясно формулирана политика за охрана на европейската граница, борба с незаконната миграция, каналджийството и трафика на хора [17, с. 4].

Миграцията през последните години придобива различни измерения и прави промени в живота на обществата, променя характеристиките на лицата, които търсят по-добър и спокоен живот и бъдеще за себе си. В края на ХХ век и началото на ХХІ век се наблюдава бързо разрастване на миграционните потоци и миграцията се превръща във важна част на всички глобални проблеми. Тези промени във времето изискват един нов подход при регламентирането на миграционните политики. Нелегалната миграция е приоритет в политиките на всички държави членки и те се обединяват взаимно за справянето с нелегалните мигранти [10].

Зароди се и нарастна миграционната криза в Европа и тя продължава днес и за в бъдеще ще продължи. Тенденцията за в бъдеще е за по-висок приток на мигранти към Европа. Това ново явление за Европейския континент включва масово преместване на хора от Близкия изток и Северна Африка с цел търсене на убежище от конфликтите, които съществуват в държавите в тези региони. Голяма част от хората в мигрантската вълна бягат от насилията, но и голям

процент от тях са със съмнителен профил, т.е. граждани от страни, в които има конфликти, а други нямат документи. Друга причина представлява неумението Европейският съюз да се справи с контролирането на мигрантските потоци. Мигрантската вълна е общоевропейска криза в сигурността на европейските държави. Огромна част от мигрантите изповядват исляма. Техните традиции, манталитет, култура се различават от тези на европейските. Един мигрант е възможно да се превърне в заплаха за сигурността на обществото, тъй като след заселването му в дадена европейска държава той не се интегрира в обществото и не се чувства част от него.

Атентатите в различните държави показват острата нужда от подобряване степента на сигурност в Европейския съюз. Голяма част от миграцията включва и навлизане в територията на Европейския съюз на много мигранти по нелегален начин. Заплахата за сигурността на Европейския съюз, която съществува, е от тип, който включва: потенциален извършител на пробив на сигурността може да бъде всеки мигрант, по всяко време и местоположение. Необходимо е да се вземат мерки за справяне с общоевропейската заплаха, като те трябва да включват ограничаване на част от правата на мигрантите и на европейските граждани. Трябва да се затегне контролът по границите, за да могат мигрантите да преминават през контролно-пропускателните пунктове с цел да се намали притокът на нелегални мигранти.

Трайно явление във вътрешната политика на държавите и в междудържавните отношения са бежанските процеси. България се възприема като транзитна страна за бежанците без перспектива за дългосрочно отсядане. Обществената сигурност обхваща външната и вътрешна сигурност на страната. В последно време все повече се налага необходимостта от управление и регулиране на миграционната политика, което включва овладяване на незаконната миграция, усъвършенстване на правната и нормативна рамка за предоставяне на убежище, създаване на образователен и трудов пазар за обезпечаване на свободно движение на човешките ресурси. Важно място имат оценката и анализа на рисковете и противодействие на нарушенията и техните извършители, отстраняване на последиците и бързи коригиращи действия с цел защита на обществения ред и сигурност [9].

Важна роля при движението на хората между страните играят международните политически, икономически взаимоотношения. Разрушаването на околната среда и бедността, съчетани с липсата на сигурност и мир, нарушаване на човешките права са фактори, които оказват влияние върху международната миграция. В условията на глобализация миграцията придобива глобален мащаб. Тя е социално-икономически феномен, който засяга голям брой страни и райони [3].

Бежанските кризи през последните години стават все по-често явление. Процесите на глобализация и кризата на държавата засилиха чувството на несигурност и уязвимост у гражданите и те започнаха да търсят лична сигурност на по-ниско ниво, в общността на етнос или религия. Бежанската криза понастоящем поставя под въпрос не само миграционните политики, но и свободата, толерантността и равенството, заложили като основни принципи в политиката на Европейския съюз [5, с. 59].

Пристигайки на територията на Европа пораждат огромни морални и политически трудности. Със сигурност много бежанци ще пристигнат на територията на европейските държави, много от тях нямат толкова основателна причина да искат подобен статут. Друг проблем е фактът, че някои от бежанците изповядват радикалния ислям, който е сериозна заплаха за националната ни сигурност. Влизайки в Европа, има хора сред бежанците, които са свързани с терористични организации и те разпространяват своите идеологии и привличат европейски последователи. Сами по себе си бежанските потоци не могат да бъдат спрени, защото никой не може да им забрани да напускат страните си и да не идват в Европа, но ЕС може да предприеме необходимите мерки по овладяване на проблема и те са да се засили контрола по границите на външните държави членки на Европейския съюз. Европейският съюз се нуждае от единна, обща политика за справяне с бежанския въпрос. Важно е да се подчертае, че европейските лидери трябва да стигнат до консенсус, стратегия, общ план и цели, които да следват заедно и да бъдат постоянни в изпълнението им.

Големи маси от хора се движат от континент на континент и кризата изглежда като бежанска, а много от хората не са бежанци. Според българските закони границата има твърдо определение и нейното преминаване не е престъпление. Границата на една държава е израз на суверенитета и тя трябва да се пази. Данните обаче показват, че границата ни не е добре пазена.

Факт е, че през последните години големи маси от хора проникнаха и това показва, че съществува проблем в концепцията за гранична сигурност. Много от незаконно преминалите мигранти извършват умишлени престъпления. Определено мигрантски вълни ще има и за в бъдеще, докато не бъде овладяна конфликтната зона, която поражда миграцията. Паралелно с движението на мигранти на втора линия остават и престъпленията. Трафикът на хора, който се размива в мигрантската вълна. Данните на ДАБ към МС показва структурата на хората, които влизат и остават в България. Това са младите хора без образование, а това ги прави лесна мишена, обект на престъпността. Трябва да се проявява милосърдие и човечност, но съществуват и процент на мигранти, които идват от огнището на въоръжени конфликти и които могат да бъдат заплаха. Може да се обобща, че качеството на националната сигурност сериозно страда от бежанския наплив [7].

Усилията трябва да се насочат в посока прекратяване на военните конфликти, които пораждат миграционните вълни, и да се положат целенасочени усилия за приобщаване на имигрантите към европейската цивилизация. Необходима е промяна в политиката към имигрантите и тя трябва да е насочена към образование и възпитание в европейски дух. Тази промяна може да се осъществи при промяна и на отношението на обществото на Европа към мигрантите. Най-важното е съжителството с мигрантите, а не тяхното ограничаване и отделяне в гета [1, с. 48].

Сред обществеността в Европа нелегалната емиграция е свързана със страховете на държавите членки да не изгубят контрола по границите си, които могат да се претоварят и да нарасне престъпността. В границите на Европейския съюз живеят много хора, които са дошли отвъд тях, една категория са в търсене на по-добър живот, друга – подгонени от природни бедствия или военни действия. Темата за мигрантите е на дневен ред, водеща е в държавите членки. През годините са въведени различни рестриктивни имиграционни политики и въпреки това голям е броят на емигрантите, които пристигат в Европейския съюз в търсене на работа или търсещи убежище. Заедно с хората, които търсят по-добър живот, има и контрабандни мрежи от трафик на хора. За регулирането на миграционните процеси е необходимо държавите в Европейския съюз да осъществят административни, икономически, правни, организационни и други методи.

Масовата миграция оказва своето влияние на процесите в отделните държави, в регионален и глобален мащаб. В началото на XXI в. се налага ускорена адаптация на хората, което е в резултат на социалните и технологичните изменения. Политиката на миграция е насочена към баланс както към законната, така и към незаконната имиграция. При правилно управление на потоците от мигранти се гарантира справедливо третиране на гражданите от трети страни, които законно пребивават в държавите от ЕС, засилване на мерките за борба с незаконната имиграция, трафика, контрабандата. Миграцията бива: законна и незаконна и тя се определя в зависимост от спазването на международните спогодби и националното законодателство.

Нелегалната миграция е движението на хора от държави, които се намират в тежко икономическо положение и граждански конфликти към държави с висок жизнен стандарт и развита икономика. Явлението незаконна миграция възниква като доброволен избор или обстоятелства, които са принудили мигрантите, в резултат на военни конфликти, хуманитарни кризи, екологични катастрофи и нарушаване на човешките права [6, с. 124].

Терминът „незаконна миграция“ включва акта на влизане в страната в нарушение на международноправните норми, националното право и нормите на правото на Европейския съюз и се ограничава до незаконно премиване на границата. В заключение може да се обобща, че „незаконната миграция“ в Европейския съюз е форма на териториално преместване на населението, при което влизането и пребиваването на чужди граждани и лица без гражданство в приемащата държава се извършва в нарушение на международното право, националното законодателство на държавите от Европейския съюз и правото на ЕС [10].

Европа от десетилетия приема хора от различни континенти, потърсили по-добра възможност или по-добри шансове, за да продължат живота си. Може да се каже, че много мигранти са приобщени към европейската цивилизация. За да направим реални изводи за миграционните вълни сега, е необходимо познаването им периода след Втората световна война и начина, по който Европа се справя с тях. След Втората световна война се наблюдават първите

преселвания на хора, които са предизвикани от промените в държавните граници на някои държави от Източна Европа и Германия. Има немалко миграции, които са в резултат на политически събития. В Гърция Гражданската война прогонва милиони гърци от родните им места и те са принудени да потърсят спасение в източноевропейските страни. Ситуацията засяга и хиляди деца от прогонените семейства, които са принудени да живеят отделени от близките си в различни държави в продължение на години. Икономическите миграции са миграции на гастарбайтери, които от Испания, Португалия Турция, Италия са се насочили към европейски държави с бързи темпове на развитие. За имиграцията допълнителен стимул е и застаряването на населението, което ражда все по-голяма нужда от работна ръка, идваща извън ЕС или извън Европа. Европейски миграции настъпват и след края на Студената война. Свободното трудово движение на хора в Европа е в резултат на свободното право на придвижване в ЕС и в резултат на това в Германия в периода 1991–2013 г. са пристигнали приблизително 17 млн. души от други държави на ЕС и от трети страни. Важен въпрос е какво се прави днес с увеличаващия се поток от бежанци и мигранти и как те могат да бъдат приети, без това да застрашава сигурността на европейските държави, но и да не се наруши гостоприемството и толерантността на Европа.

Един от основните приоритети на българската политика в областта на управлението на миграционните процеси с фокус върху необходимостта от отграничение между нерегулярните мигранти и лицата, търсещи международна закрила, и има за цел да гарантира националната и обществена сигурност, обществен ред и здраве [6, с. 129].

Терминът „нелегален мигрант“ се използва за тези мигранти, които нямат необходимата правна документация или разрешение за влизане и/или пребиваване на дадена територия. Условия като незаконен, неоторизиран, недокументиран, несъответстващ, забранен и нередовни са няколко термина, които обикновено се използват от държавите в това контекст. Международната общност на няколко пъти насърчава използването на термините „недокументиран“ или „нередовен“ като алтернатива на термина незаконен.

Терминът „нередовен“ е за предпочитане пред „незаконния“, защото последният носи криминална конотация (смисъл) и е против достойнството на мигрантите, и подкопава зачитането на правата на човека на мигрантите. Мигрантите, както всяко човешко същество, никога не могат да бъдат незаконни; те могат да бъдат в нередовна ситуация, но е неточно да се определя като „незаконно“ лице [13, с. 102].

Съвременната ситуация представя пред нас променящия се модел на сигурността. Заплахата за глобалната сигурност е свързана със срастването на корупцията, престъпността и тероризма в условията на незаконна миграция. Преминавайки границите на държавите, без да се спазват правилата, незаконните мигранти извършват деяния, които се криминализират от почти всички държави в света. Трябва да се отчете и друг аспект, връзката на незаконната миграция с организираната престъпност. Увеличаването на броя на мигрантите обуславя повишаване на нивото на контрабанда на наркотици и на насилствени престъпления на територията на приемащата страна. Миграционната вълна е благоприятна среда, прикритие на организираната престъпност, тероризма. От тази гледна точка тя представлява заплаха за националната сигурност. Миграционният натиск днес е особено силен. Нито една държава не е в състояние самостоятелно да предложи ефективни средства за противодействие на незаконното преминаване на границите на Европа [8, с. 88].

Основните проблеми на сигурността на отделните държавите през XXI век ще бъдат предопределени от неустойчиво развитие, регионална нестабилност, появата и изострянето на конфликти от религиозен и етнически генезис, както и глобализацията на организираната престъпност. Понятието „сигурност“ се характеризира с многоаспектен обхват на употреба, който има много дефиниции и интерпретации в зависимост от това за какви цели се използва. Сигурността е висша човешка ценност и потребност, а също така и състояние, мяра и едновременно с това и психологическо усещане в индивидуален и в социален план. Понятието „сигурност“ не може да бъде измерено с числени и други параметри. Според Бари Бузан в началото на XXI век се налага възприемане на сигурността извън границите на националната сигурност и според него сигурността на различните човешки общности зависи от факторите във военния, политическия и икономическия сектор [4].

Относно понятието „сигурност“, Бари Бузан твърди, че „в контекста на международната система сигурността се отнася до способността на държавите и обществата да поддържат своята независима идентичност и функционален интегритет“ [4, с. 185].

В глобален аспект разглеждането на сигурността дава възможност да се обвърже с всичките ѝ равнища – от световната, държавната, регионалната, груповата и личната сигурност. Във всяка една от тях може да възниква криза, която може да се обвърже с останалите в глобален аспект. България може да се превърне в пряка мишена на тероризма, ако глобалните процеси се разглеждат в определен контекст. В България по отношение на конфликтите в Близкия изток липсва балансирана политика и това се очертава като риск, който превръща българските граждани в потенциална мишена на терористични атаки. Истинска вълна на принудителна миграция имаше през 2013 г. в България и тя бе жертва, тъй като тогава влязоха хиляди бежанци. България се оказа неподготвена да осигури на бежанците елементарни условия за живот [3].

За постигане на по-добър живот за общностите, групите и семействата с проблеми и нужди е необходимо непрекъснато обновяване на технологичните подходи, които да бъдат насочени към нуждите на потребителите при решаване на социалните проблеми на членовете на даденото общество [12, с. 385].

Според Д. Йончев сигурността е: „неустойчиво, желано от присъстващия като устойчиво равновесие със себе си и със света“. Формират се нови принципи на сигурността, които са резултат от развиващия се процес на глобализация на икономическия, социален и политически живот, съчетано с отворения достъп до информация за случващите се събития в света. Стеснява се културното разнообразие в света, увеличава се конфликтът на интереси между традиционните и развитите общества. Динамиката на новото време поражда миграция в големи мащаби.

Глобализационният процес и съпровождащите го заплахи, възможностите и предизвикателствата налагат едно ново преосмисляне на понятието сигурност, както и инструментите за нейното управление. Миграционният натиск е от изключително важно значение за една държава. Легалните мигранти са една малка част от т. нар. незаконна миграция. Основният миграционен поток, насочен към България, се формира от граждани на трети страни, които се опитват да пресекат българо-турската граница. Голяма част от мигрантите правят опит да пресекат границата с помощта на организирани престъпни групи. Това подлага на риск живота и здравето на мигрантите. Усилията са насочени именно към тези групи. Република България е транзитна страна по пътя на миграционните потоци, насочени към страни в Западна Европа и е страна, отправна точка по маршрута на движение [2].

От десетки години Европа е приемала хора от различни континенти, потърсили по-добър шанс или спасение, за да продължат живота си. Голяма част от лицата, задържани при опит за незаконно преминаване на държавната граница, не желаят да останат на територията на страната. Към настоящия момент България е страна за транзитно преминаване на мигрантите, но малка част от тях остават у нас. България има политическата воля, необходимия капацитет и ресурс да посрещне бъдещи рискове и заплахи за националната сигурност. Лошо провежданата интеграционна политика, предполага „изкривяване“, водещо до асоциално и незаконно поведение (трафик на хора, престъпления и контрабанда на наркотици) и организирането на мигрантите в престъпни групи [11].

Връзката на миграцията и сигурността е важна тема във всяка една държава. В тази връзка на първа линия възниква проблемът за противоречията, предпоставени от наличието на мигрантска, бежанска вълна и усилията за защита на сигурността на държавата, обществото и личността. Съвременната миграция очевидно се отразява върху реда и сигурността в обществото до степен промяна на националната идентичност и културни ценности.

Няколко са факторите, външни и вътрешни, на които се дължи нарастването на броя на легални и нелегални мигранти в страната:

- в резултат на глобализационни и комуникационни процеси се отчита увеличение на миграционните потоци;

- обществената несигурност, нарушаването на човешките права и свободи, принудителната миграция, разслояването на обществата на бедни и богати е резултат от етнически, социални и военно-политически конфликти.

Терористичната заплаха генерира риск за националната сигурност, свързан със значителни вредни последици за нематериалната и материалната сфера:

- има негативен ефект върху реализацията на националните приоритети на България. Свързването на България с терористична активност би имало негативен ефект върху конкретните усилия за утвърждаването ни като пълноценен и надежден партньор в европейската и евроатлантическа система за сигурност;

- поставя в опасност устойчивото икономическо развитие и благосъстояние на населението – реализирането на терористичен акт често предизвиква значителни материални щети, които включват разрушване на обекти, води до преки икономически и финансови загуби. Наличието на терористична активност в дългосрочен план генерира негативи за страната, като място несигурно и ненадеждно за развиване на бизнес и влагане на инвестиции;

- засяга основните права и свободи на гражданите и правото на живот. Целта на терористичните актове в повечето случаи е ориентирана към постигане на максимален брой жертви. Това от своя страна е предпоставка за възникване на чувство за несигурност и води до уронване на държавността и демократичните устои на обществото [16, с. 3];

- незаконната миграция представлява голяма опасност и е фактор за нарастване на престъпността, в това число и на организираната. Навлизането масово на лица без гражданство и чужди граждани в отделните страни води до редица социални заплахи от демографски характер, увеличаване на мащабите на сенчестата икономика, засилване на социалното напрежение и като следствие – усложняване на криминалната ситуация. Много експерти смятат, че всяка разновидност на миграцията е потенциално криминогенна, тъй като попадайки в новите условия, мигрантите изпитват социални, битови и психологически затруднения, което от своя страна влияе на делинквентността на тази категория лица. На територията на Европа нелегалните мигранти често се явяват доставчици на наркотици и психотропни вещества [8, с. 84].

Нелегалната миграция може да се разглежда от различни страни: от гледна точка на страните на произход нелегалността се разкрива в случаите, когато едно лице преминава границата на една държава без валиден паспорт, документ или не отговаря на изискванията за излизане на държавата. По балканския път от Азия до Западна Европа България е страна на транзит на мигранти, но в много случаи тя се превръща в крайна дестинация за получаване на българско гражданство, което се използва впоследствие за установяване в страни от Централна и Западна Европа. Държави от Близкия и Среден изток и Северна Африка с наличие на междуетнически и военни конфликти са основен генератор на миграционни потоци към страната ни. Социално-икономическата и политическата обстановка в тези държави няма предпоставка да се промени, затова страните от ЕС са притегателна сила за населението поради високия си жизнен стандарт. Съществуват нови предизвикателства за националната сигурност на страната ни, откакто Република България е член на ЕС и НАТО.

Географското положение на България и границите ѝ са външни на Общността и неизбежно се превърнаха в обект на множество миграционни, контрабандни, транзитни и криминални потоци. Допълнително се засилиха заплахите и рисковете пред системата за национална сигурност поради близостта на България до „горещите“ точки на конфликти. Важен момент е държавите членки да контролират и противодействат на незаконните потоци и последващите от тях заплахи за националната сигурност, но и да запазят отворени границите си за свободно движение на стоки, хора и услуги. Миграционните потоци, които не са контролирани, могат да застрашат териториалната цялост, суверенитет и нормалното функциониране на институциите в държавата и това да създаде условия за застрашване на правата и свободите на гражданите [6, с. 125].

Докато при законната форма на миграция държавните институции и службите за сигурност контролират и наблюдават този процес, то при незаконната миграция процесите

трудно биха могли да се контролират, което от своя страна води до създаване на предпоставка за възникване на рискове и заплахи за националната сигурност [6, с. 126].

Рисковете от незаконните миграционни процеси, които е възможно да възникнат като неблагоприятни и нежелани последствия, са:

- безпрецедентният миграционен натиск предоставя възможности за генериране на сериозни печалби, от които организирани престъпни мрежи се възползват. Преминаването на голям брой незаконни мигранти доведе до превръщането на каналджийството в голям незаконен пазар в Европа [15];
- риск по отношение на предполагаем демографски срив сред българското общество, предвид увеличаване на раждаемостта сред мигрантите. Демографските процеси традиционно се мислят като вътрешна заплаха за конституционния ред през призмата на етническия състав и междуетническите отношения в съчетание с външни военни заплахи. Тези процеси сами по себе си в средносрочен план не могат да доведат до социален и демографски срив и не могат да предизвикат пряк риск за националната сигурност [14, с. 44];
- важно е да се отчете, че сериозно влияние оказва и емиграцията. Икономическата криза от последните години принуди много от българите в трудоспособна възраст да търсят реализация в чужбина. Налага се и тенденция на увеличаване на дела на младото поколение, които избират да завършат висше образование в чужбина и за съжаление след това в повечето случаи трудовата им реализация се осъществява извън границите на България;
- риск от установяване в Република България и други страни от ЕС на чужденци, които са част от престъпна дейност на международни или престъпни организации;
- риск от осигуряване на условия за свободно движение на граждани от страни, които са „рискови“, съпричастни към дейността на терористични групи;
- риск от създаване на етническо, религиозно или на икономическа основа напрежение, което е продуктивно от възможните различия в религиозни убеждения, житейски възприятия и потребности;
- риск от разпространение на епидемии и инфекциозни заболявания в резултат на навлизането на незаконни мигранти и несъобразяване с основните екологични, здравни и хигиенни изисквания в държавата, поради незаконното им преминаване и пребиваване в държавата [6, с. 126].

Развитието на процесите на интеграция в областта на граничния контрол, заплахите за националната сигурност и обществения ред обуславят необходимостта от интегрирано гранично управление. Проблемите, свързани с управлението по границите, не могат да бъдат решени само на границата, а се изискват действия на всички нива в национален и международен план [4].

В заключение може да се обобщи, че „незаконната миграция“ в Европейския съюз е форма на териториално преместване на населението, при което влизането и пребиваването на чужди граждани и лица без гражданство в приемащата държава се извършва в нарушение на международното право, националното законодателство на държавите от Европейския съюз и правото на Европейския съюз.

В заключение може да се отбележи, че в България нивата на нелегална миграция са с относително ниски стойности, като на този етап бежанската криза се отразява преди всичко в политически и психологически план върху българското общество, докато реалният натиск върху социалния и икономическия живот остава относително нисък в сравнение с други европейски държави. Заедно с бежанците в Европа влизат терористи. Бежанците са опасни и представляват заплаха за националната сигурност.

Литература:

1. **Баева, И.**, Миграционните вълни днес – най-голямото предизвикателство пред европейския съюз. Геостратегическата ситуация и бежанските вълни - между хуманизма и агресията. София, издателство „Авангард прима“, 376 с., 2016, с. 42 – 49, ISBN 978-619-160-615-3.
2. **Банков, С., В. Вълчева**, Актуални проблеми на миграционния натиск в контекста на националната сигурност на Република България. Юридически сборник на Бургарски свободен университет от Научна конференция „Проблеми на миграцията“ Център по юридически науки, Том XXVI, 456 с., 2019, с. 220 – 229, ISSN 1311-3771.
3. **Бузов, В.**, Глобални рискове за сигурността на Балканите. В: Поредица за трансгранично сътрудничество "Нови предизвикателства пред сигурността на Балканите", Series for trans-border cooperation "New Challenges To The Balkan Security", тематичен сборник с научни изследвания, том 1, Велико Търново: Издателство Ивис, 2014, с. 47 – 53. ISBN 978-954-2968-89-4.
4. **Вълчева, А.**, Бежанската вълна – заплаха за сигурността на Европа. Европа през 21 век: Регионалната сигурност и необходимите реформи в Европейския съюз, Том 4, Първа част. Необходимите реформи в ЕС: концептуални, институционални и правни аспекти, с. 184 – 190, 2017, ISBN 978-954-53953-8.
5. **Илиева, В.**, Нормативен анализ на понятията „бежанец“, „дете бежанец“ и „бежанска вълна“, Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2018, 143 с., ISBN 978-619-201-261-8.
6. **Пенчев, Кр.**, Незаконната миграция като заплаха за националната сигурност. Юридически сборник на Бургарски свободен университет от Научна конференция „Проблеми на миграцията“ Център по юридически науки, Том XXVI, 456 с., 2019, с. 124–130, ISSN 1311-3771.
7. **Радулов, Н.**, Мигрантската вълна – опит за взлом в европейската сигурност. Бежанската вълна и предизвикателствата пред националната сигурност, Сборник от Национална конференция. Институт за стратегии и анализи, 98 с., 2015, с. 29-32.
8. **Радулов, Н.**, Националната сигурност и мигрантската вълна. Сборник доклади от годишната научна конференция на факултет „Национална сигурност и отбрана“ 19 – 20 май 2016 г. – Съвременни предизвикателства пред сигурността и отбраната. Първа част. София, Военна академия „Георги Стойков Раковски“, 204 с., 2017, с. 83 – 89, ISBN 978-954-9348-84-2.
9. **Симеонов, С.**, Миграционен натиск и обществена сигурност. Юридически сборник на Бургарски свободен университет от Научна конференция „Проблеми на миграцията“ Център по юридически науки, Том XXVI, 456 с., 2019, с. 79 – 84, ISSN 1311-3771.
10. **Стаматова, В.**, Понятието „незаконна миграция“ в правото на Европейския съюз. Сборник от Научна конференция с международно участие - Знанието - традиции, иновации, перспективи, 14 – 15 юни 2013 г., Бургас, Том II, БСУ, 336 с., 2013, с. 171–176, ISBN 978-954-9370-96-6.
11. **Стефанов, Н.**, Миграционната вълна и заплахите за националната сигурност. Бежанската вълна и предизвикателствата пред националната сигурност, Сборник от Национална конференция. Институт за стратегии и анализи, 98 с., 2015, с. 38 – 41.
12. **Nikolov, N.**, Interactive Innovative Methods in Social Activities, SocioBrains, Issue 42, February 2018, pp. 383 – 385, ISSN 2367-5721 (online), www.sociobrain.com, Publ.: Veselina Nikolaeva Ilieva., Bulgaria, 2018, (SJIF = 5.536) – (български език).
13. **Glossary on Migration.** № 34. 248 p., 2019, International Organization for Migration (IOM),

- Geneva, ISSN 1813-2278 - <https://www.iom.int/glossary-migration-2019>.
14. **Risk Monitor.** Фондация РискМонитор. Национална сигурност на България: Рискове до 2020 – 2025 година, София, 2013, ISBN 978-954-2914-20-4.
 15. **Трансгранична организирана престъпност.** България и Норвегия в контекста на миграционната криза. Център за изследване на демографията, 2017, ISBN 978-954-477-318-2.
 16. **Среда за сигурност – рискове и заплахи за националната сигурност за 2010 г.** Извлечение от Годишния доклад на Държавна агенция „Национална сигурност“ за състоянието на националната сигурност за 2010 г. - <https://www.dans.bg/bg/press-releases-menu-bul/88-doklad-170311-art-bul>.
 17. **Национална стратегия** в областта на миграцията, убежището и интеграцията 2015–2020 г.
 18. **Актуализирана стратегия** за национална сигурност на Република България. Приета с решение на НС от 14.03.2018 г., обн., ДВ, бр. 26 от 23.03.2018 г.

*Веселина Радева Иванова, преподавател, доктор
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
Педагогически факултет
катедра „Социална и специална педагогика“
v.ivanova@shu.bg*